

Projekt „Ostvarimo prava djece bez pratnje!“

Zaključci nakon provedenih interaktivnih sastanaka sa stručnim djelatnicima/cama u okviru projekta „Ostvarimo prava djece bez pratnje!“

Tijekom održanih aktivnosti predviđenih projektom „Ostvarimo prava djece bez pratnje!“ (dalje: Projekt), a ponajprije održanih interaktivnih sastanaka sa stručnim djelatnicima zaposlenim u školama i domovima zdravlja, kao i održanim sastancima s predstavnicima Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva vansjkih i europskih poslova, te odražnih pravnih savjetovanja s djecom bez pratnje, proizašli su zaključci kao i određena otvorena pitanja vezana za direktan rad s djecom bez pratnje te ostvarivanje njihovih prava.

Budući da djeca bez pratnje najčešće dolaze iz država različitih kulturoloških običaja, stručni djelatnici su posebno naglasili potrebu za upoznavanjem s komunikacijskim i kulturološkim posebnostima u radu s djecom bez pratnje s obzirom na izazove te posebnostima zemalja iz kojih djeca dolaze.

Na temelju saznanja stečenih tijekom svih održanih interaktivnih sastanaka, raspravljano je o standardima dobre prakse, koji su oblikovani kao zaključci s obzirom na pravo na školovanje, zdravstvenu zaštitu i spajanje obitelji.

Navedeni su zaključci zajednički prilog voditeljice interaktivnih sastanaka, projektnih partnera i suradnika te sudionika sastanaka osnaživanju standarda zaštite

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

Ovaj projekt financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske.

Za sadržaj ovog dokumenta isključivo je odgovoran Hrvatski pravni centar.

prava djece bez pratnje, a temelje se na konceptu zaštite najboljeg interesa djeteta kao ključnog kriterija u postupanju prema svojoj djeci neovisno o statusu.

Kao rezultat sustavnog participativnog procesa, nastojalo se odrediti najvažnije smjernice djelovanja po točno određenim pravima djece bez pratnje: prava na školovanje, prava na zdravstvenu zaštitu i prava na spajanje obitelji.

Za sudionike koji su se u radu već susreli s navedenim pitanjima, predloženi zaključci predstavljat će dodatan izvor potvrde o pravilnosti postupanja te način otklanjanja dvojbi s kojima se susreću. Na taj se način postiglo dodatno osnaživanje stručnih radnika na terenu, u školama i domovima zdravlja te se ostvario doprinos sustavnom i standardiziranom pristupu ovoj problematici. Za sudionike koji nisu imali prilike u praksi postupati u zaštiti djece bez pratnje, predloženi su zaključci bili, i prema njihovom iskazu, vrlo koristan instrument za buduća postupanja, koji im na neke ključne izazove daje odgovore. Time se nastojalo ne samo osnažiti stručne radnike u školama i domovima zdravlja u budućem radu, već i daljnjom diseminacijom zajedničkih zaključaka pomoći i kolegama koji nisu sudjelovali na interaktivnim sastancima. Kao primjer navedenoga, može se istaknuti pitanje zdravstvenog pregleda djeteta bez pratnje koji je obavezan i bez kojeg se ne može dijete primiti na smještaj. Premda bi možda prva reakcija bila primiti dijete jer ga se time „štiti“, jedan od zaključaka predstavlja jasno upozorenje da bi takvo postupanje bilo neprimjereno. Upravo suprotno, time ne samo da se ne štiti najbolji interes djeteta bez pratnje, nego se ugrožava kako najbolji interes toga djeteta, kao i sve ostale djece koja su u određenom domu smještena, a posljedično i zdravlje stručnih djelatnika. Također, primjerci kod upisa djeteta bez pratnje u školu, koji izjavljuju da ne želi ići u školu. Sudionici su u takvim slučajevima upućeni u način procjene najboljeg interesa djeteta, te uz uvažavanje mišljenja djeteta ovisno o njegovoj dobi i zrelosti, načinu donošenja konačne odluke u skladu s djetetovom dobrobiti.

Stoga se zaključci ovoga projekta mogu smatrati doprinosom osnaženju dobre prakse u postupanju prema djeci bez pratnje te oživotvorenjem načela najboljeg interesa djece koja predstavljaju osobito ranjivu skupinu te im se zato mora uvijek jamčiti i osobita razina zaštite.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

Ovaj projekt financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske.

Za sadržaj ovog dokumenta isključivo je odgovoran Hrvatski pravni centar.

Niže navedeni zaključci predstavljaju popis uočenih problema i izazova te potrebe za rješavanjem pojedinih problema i izazova s kojima se stručni djelatnici u svom radu susreću, po pojedinim pravima obuhvaćenim aktivnostima po projektu:

I. Pravo na obrazovanje

1. Potreba uključivanja djece bez pratnje u školu u najkraćem mogućem roku, a najaksnije u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva ili reguliranja drugog statusa;
2. Obvezno osiguravanje prevoditelja djetetu bez pratnje kako bi se moglo sporazumjeti i izraziti svoje mišljenje;
3. Potreba pravovremene dostave suglasnosti od Ministarstva obrazovanja za provođenje pripreme nastave učenja hrvatskog jezika i ponovne provjere znanja hrvatskog jezika kada treba donijeti odluku treba li dijete ponavljati pripremnu nastavu, a koja se u praksi dosta dugo čeka;
4. Potreba dostavljanja upute svim školama o načinu provođenja pripreme nastave;
5. Potreba za omogućavanjem prilagodbe učenja hrvatskog jezika djeci bez pratnje koja ne pišu latiničnim pismom i ne govore engleski jezik; Potreba za osiguravanjem stalne nazočnosti prevoditelja tijekom vremena izvođenja pripreme dopuske nastave, pogotovo za paštu jezik, kao najčešći među djecom bez pratnje te osigurati njihovo adekvatno plaćanje.
6. Potreba za upućivanjem roditelja i njihove djece o djeci bez pratnje i pravu na različitost te dijeljenje potrebnih informacija o tome prije uključivanja djeteta bez pratnje u školu;
7. Potreba rješavanja problema kod upisa i izdavanja svjedožbi kod djece koja nemaju dodijeljen OIB;
8. Potreba nastavka jačanja suradnje između nadležnih ustanova socijalne skrbi u kojoj se smještaju djeca bez pratnje i nadležnih škola;

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

Ovaj projekt financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske.

Za sadržaj ovog dokumenta isključivo je odgovoran Hrvatski pravni centar.

9. Potreba uspostave efikasnije međusobne komunikacije između centara za socijalnu skrb radi izbjegavanja kraćih ili dužih vremenskih perioda u kojima dijete bez pratnje nema imenovanog posebnog skrbnika;
10. Potreba formiranja liste posebnih skrbnika posebno educiranih za rad s djecom bez pratnje;
11. Nužnost osiguravanja kontinuirane edukacije za posebne skrbnike u području sustava međunarodne zaštite, a zbog obveze skrbnika prilikom ostvarivanja prava djece bez pratnje;
12. Jačanje kapaciteta i broja posebnih skrbnika koji predstavljaju ishodišnu točku samog postupka uključivanja djeteta bez pratnje u školu;
13. Potreba za eventualnim novim zapošljavanjima osoba u centru za socijalnu skrb koji bi prethodno bili educirani o temi djece bez pratnje;
14. Nužnost osiguravanja plaćanja prekovremenog rada posebnih skrbnika koji bi po zakonu trebao biti plaćen.

II. Pravo na zdravstvenu zaštitu

1. Potreba za obveznim provođenjem inicijalnog zdravstvenog pregleda i obveza ne zaprimanja dijete u ustanovu ako isti nije proveden;
2. Potreba za provođenjem detaljnijeg inicijalnog zdravstvenog pregleda djeteta bez pratnje;
3. Upućivanje djeteta u njegovo pravo na zdravstvenu zaštitu uz prisustvo prevoditelja;
4. Nužnost osiguravanja plaćanja posebnih skrbnika i njihovih dežurstava izvan radnog vremena;
5. Potreba angažiranja prevoditelja za razgovor s djecom bez pratnje te osiguravanje njihovog plaćanja (mogućnost korištenja prevoditelja navedenih na listi Ministarstva unutarnjih poslova kroz suradnju između Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i Ministarstva unutarnjih poslova);

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

Ovaj projekt financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske.

Za sadržaj ovog dokumenta isključivo je odgovoran Hrvatski pravni centar.

6. Potreba omogućavanja korištenja usluga dječjeg psihologa ili psihijatra, ovisno o potrebama djeteta bez pratnje, koji su posebno obučeni za rad s djecom bez pratnje, tražiteljima međunarodne zaštite i izbjeglicama, potencijalnim žrtvama mučenja odnosno ranjivim skupinama;
7. Potreba stvaranja informacijskog sustava kojim bi se osigurao sustav naplate te spriječio sporost i nefikasnost državne administracije;
8. Potreba dodatne edukacije o pravima osoba pod međunarodnom zaštitom i tražitelja međunarodne zaštite od strane domova zdravlja, liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika;
9. Potreba jačanja surdnje na ovom polju s koncesionara liječnika u sustavu;
10. Potreba za rješavanjem problema nedostupnosti zdravstvene zaštite osobama pod međunarodnom zaštitom odnosno tražiteljima međunarodne zaštite zbog (navodne) popunjenosti liječnika uvođenjem takvih osoba u sustav zdravstvene skrbi, poput uvođenja koordinatora koji će objašnjavati prava pacijenata, kako tražiteljima međunarodne zaštite tako i liječnicima;
11. Potreba uvođenja odgovarajućih sankcija u slučajevima odbijanja pojedinih liječnika da pregledaju takve osobe ili novčanoj stimulaciji kao alternativni sankcijama onim liječnicima koji žele pregledavati osobe pod međunarodnom zaštitom.
12. Potreba za rješavanjem problema nedostatka ženskih ginekologinja;
13. Potreba osiguravanja zdravstvene zaštite u tranzitnom centru u Trilju zbog nedostatka liječnika u samom Trilju i okolici;
14. Potreba stvaranja baze telefonskih brojeva koje bi pacijenti mogli nazvati i tražiti liječnika kako bi se cjelokupni postupak dodjele liječnika u domu zdravlja nakon što su azilanti smješteni ubrzao i pojednostavnio;
15. Potreba uvažavanja kulturoloških razloga prilikom liječničkog pregleda kao i utvrđivanja starosne dobi zbog relativnosti nalaza medicinskog ispitivanja budući da se njime ne može procijeniti točna dob djeteta te je potrebno uvažavanje načela blagodati sumnje, dobrobiti djeteta i ostalih načela koja se obavezno primjenjuju kada je riječ o djetetu.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

Ovaj projekt financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske.

Za sadržaj ovog dokumenta isključivo je odgovoran Hrvatski pravni centar.

16. Potreba za sustavnim rješavanjem problema mentalnog zdravlja tražitelja međunarodne zaštite i postupanja s takvom osobom uspostavljanjem formalizirane suradnje između zdravstvenih ustanova koje se bave zaštitom mentalnog zdravlja;
17. Potreba jačanja informiranosti zdravstvenih djelatnika o postupanju prema ovoj skupini osoba;
18. Potreba za rješavanjem problema nadoplate lijekova koji nisu na osnovnoj listi lijekova za osobe koje nisu u radnom odnosu;
19. Potreba prepoznavanja i formiranja zainteresirane skupine liječnika iz domova zdravlja koji bi zapimali sve pacijente iz ove skupine osoba;
20. Potreba za ponovnim upućivanjem naputka svim zdravstvenim ustanovama kako postupati prema djeci bez pratnje;
21. Edukacija zdravstvenih djelatnika u cijeloj Hrvatskoj o pravu djece bez pratnje na zdravstvenu zaštitu;
22. Nužnost omogućavanja pravovremenog i potpunog ostvarivanja zakonom definiranih prava djece bez pratnje stranih državljana, a pogotovo prava na obrazovanje i prava na zdravstvenu zaštitu kao jedna od najteže ostvarivih prava (stupanj nemogućnosti ostvarivanja varira od grada do grada u Republici Hrvatskoj).

III. Pravo na spajanje obitelji

1. Potreba educiranja svih aktera u sustavu o postupku spajanja s osvrtom na najranjiviju skupinu osoba djecu bez pratnje;
2. Potreba za prenošenjem znanja stečenih na održanim sastancima i na druge stručne djelatnike koji će biti imenovani skrbnicima djeci bez pratnje;
3. Potreba osvještavanja svih aktera u sustavu da su djeca bez rpatnje ranjiva skupina osoba te prilagoditi postupanje prema njima;
4. Potreba pojednostavljivanja ostvarivanja prava na spajanje obitelji roditelja ili srodnika djeteta bez pratnje s djetetom bez pratnje u Hrvatskoj, a koji se nalaze u

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

Ovaj projekt financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske.

Za sadržaj ovog dokumenta isključivo je odgovoran Hrvatski pravni centar.

zemljama podrijetla, zbog izrazite ranjivosti djeteta bez pratnje (često teško izvedivo zbog kompliciranosti postupka, stroge administracije te nedostatka financijskih sredstava);

5. Potreba olakšavanja otežanog pristupa nadležnoj ambasadi koje uključuju pribavljanje viza, organizaciju putovanje, financijska sredstva i boravak u drugoj zemlji prilikom čekanja na odobrenje zahtjeva;
6. Nemogućnost prevođenja potrebnih dokumenata na hrvatski jezik u zemlji podrijetla zbog nedostatka prevoditelja za hrvatski jezik u nekim zemljama;
7. Pribavljanje valjane putne isprave u ratom zahvaćenim zemljama kao uvjet za pokretanje postupka spajanja obitelji;
8. Prikupljanje dokaza o srodstvu u ratom zahvaćenim zemljama;
9. Nužnost pružanja adekvatne pomoći i podrške tijekom tog postupka djeci bez pratnje prilikom spajanja članova njihovih obitelji s njima;
10. Potreba osiguravanja sredstava za spajanje djece bez pratnje s njihovim roditeljima ili srođnicima.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

Ovaj projekt financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske.

Za sadržaj ovog dokumenta isključivo je odgovoran Hrvatski pravni centar.